

зразок; чи однорідні між собою речовини, виявлені на вилучених грошових коштах і на вилучених марлевих тампонах (змивах із долонь підозрюваного, з його одягу, з предметів побуту та ін.).

За результатами оцінки висновку експерта можна стверджувати, що сліди-нашарування люмінесцентної речовини, виявлені на відкритих ділянках тіла чи на одязі підозрюваного, з'явилися внаслідок контакту підозрюваного із заздалегідь ідентифікованими (поміченими) засобами (грошовими коштами).

Висновок. Застосування заздалегідь ідентифікованих (помічених) засобів є характерною та невід'ємною рисою документування незаконного збуту товарів, предметів і речовин, заборонених до обігу, незалежно від об'єкта, збут якого документується (наркотичні засоби, зброя, вибухові речовини тощо). Використання слідчим заздалегідь ідентифікованих (помічених) засобів при документуванні незаконного збуту товарів, предметів і речовин, заборонених до обігу, дозволяє одержувати докази, що доводять винуватість особи в учиненні незаконного збуту, зокрема факт слідового контакту підозрюваного з поміченими грошовими коштами та іншими об'єктами. Суть методу додаткового слідоутворення з використанням люмінесцентних речовин полягає в нанесенні слідчим (працівником оперативного підрозділу) шару люмінесцентної речовини на певний об'єкт (зазвичай грошові кошти), що планується використати

для придбання заборонених до обігу товарів, предметів і речовин, із метою штучного утворення слідів-нашарувань люмінесцентної речовини на контактних поверхнях (ділянки тіла та одягу підозрюваного, об'єкти та предмети, яких підозрюваний торкався та ін.), що, у свою чергу, доводить винуватість підозрюваного в учиненні кримінального правопорушення.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : від 13 квітня 2012 р. : за станом на 21.12.2016 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. - Назва з екрану.

2. Малаховская Н. Т. Тактика использования красящих веществ и люминофоров в борьбе с преступностью [Текст] / Т. Н. Малаховская. - М. : ВНИИОП МООП РСФСР, 1966. - 40 с.

3. Лаборатория прикладной химии [Текст] : каталог продукции. - Киев : ЛПХ ул. Красноткацкая 59-а, 2009. - 24 с.

4. Средства невидимой маркировки [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ТОВ "Лаборатория прикладной химии". - Режим доступу : <http://cobra.net.ua>. - Назва з екрану.

Сокол Р.С.,
аспірант ОДУВС
Надійшла до редакції: 28.03.2017

УДК 343.431

ДЖЕРЕЛА ОТРИМАННЯ ПЕРВИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЛОЧИНИ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ

Мельнікова О. О.

У статті досліджено проблему отримання первинної інформації про злочини, пов'язані з торгівлею людьми. Автором доводиться, що державні органи та органи місцевого самоврядування можуть надати допомогу у виявленні таких злочинів або слідів їх учинення.

Ключові слова: оперативний пошук, торгівля людьми, кримінальні правопорушення, оперативна інформація.

В статті досліджена проблема отримання первинної інформації про злочини, пов'язані з торгівлею людьми. Автором доводиться, що державні органи та органи місцевого самоврядування можуть надати допомогу у виявленні таких злочинів або слідів їх учинення.

Ключевые слова: оперативный поиск, торговля людьми, уголовные правонарушения, оперативная информация.

The article explores the problem of obtaining primary information about crimes related to human trafficking. The author proves that state bodies and local self-government bodies can help in identifying such crimes or traces of their commission.

Key words: operative search, human trafficking, criminal offenses, operational information.

Торгівля людьми є однією з найжорстокіших форм порушення основних прав і свобод людини. Незалежно від виду експлуатаційної мети торгівля людьми має

тяжкі, а часом фатальні наслідки для постраждалих осіб. Злочин торгівлі людьми постійно еволюціонує слідом за прагненнями злочинців отримати щонайвищі прибутки від експлуатації постраждалих та протистояти зусиллям правоохоронних органів з протидії їх злочинної діяльності. Останніми роками в Україні спостерігається негативна тенденція з країни походження постраждалих від торгівлі людьми, коли громадян України обманним шляхом вивозять за кордон із метою експлуатації. Наша країна дедалі більше перетворюється на країну призначення для торгівлі людьми.

У 2016 р. органами Національної поліції було виявлено 115 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 149 (торгівля людьми) КК України, відомості про які внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР). Число виявлених кримінальних правопорушень збільшилося на 2,7% (проти 113 у 2015 р.), проте зменшилася кількість кримінальних проваджень, за якими особі повідомлено підозру - 66 (проти 98 у 2015 р.) та за якими досудове розслідування закінчене та направлене до суду - 61 (проти 90 в 2015 р.). Упродовж 2016 р. в рамках розслідування кримінальних проваджень встановлено та надано допомогу 86 потерпілим від торгівлі людьми (66 особи жіночої статі та 16 - чоловічої), у тому числі трьом неповнолітнім та одному малолітньому.

Проведений аналіз засвідчив, що основними країнами призначення "живого товару" є: Росія, Польща, Туреччина, Німеччина, Ізраїль, Греція, Об'єднані Арабські Емірати.

За підсумками I кварталу 2017 р. практичні заходи щодо протидії злочинам, пов'язаним із торгівлею людь-

ми, стали більш ефективними. За виявлено 78 кримінальних правопорушень (проти 36 за аналогічний період 2016 р.), передбачених ст. 149 КК, відомості про які внесені до ЄРДР, без урахування закритих кримінальних проваджень. Оголошено підозру по 44 кримінальних провадженнях цієї категорії (проти 12 у 2016 р.). Установлено 27 осіб (проти 10 в попередньому році), які вчинили вказані злочини, з них відносно п'ятьох обрано запобіжний захід у вигляді взяття під варту. Досудове розслідування закінчене по 27 кримінальних провадженнях цієї категорії (проти 14 у 2016 р.). За три місяці цього року в рамках розслідування кримінальних проваджень установлено та надано допомогу 50 потерпілим від торгівлі людьми (36 жінок, 12 чоловіків, 2 неповнолітні) [8].

Дедалі частіше громадяни інших держав стають постраждалими від різних форм експлуатації в Україні: сексуальної експлуатації, включно з примусовою проституцією та порнографією, трудової експлуатації в сільському господарстві, будівництві, секторі обслуговування, від примусового жебрацтва та вилучення органів. Постраждалими стають чоловіки, жінки та діти, незалежно від віку, країни походження та соціального рівня. Торгівля людьми дедалі більше стає підконтрольною транснаціональним злочинним угрупованням, оскільки є видом злочинної діяльності, що приносить високий прибуток від експлуатації постраждалих і має низький ризик розкриття й висунення обвинувачення проти злочинців. Навіть якщо справи про торгівлю людьми і доводять до суду, покарання злочинців зазвичай не є суворим. Це спричинено певними особливостями цієї категорії злочинів, що викликані складністю їх розкриття та розслідування.

Аналіз справ цієї категорії свідчить, що вербування, перевезення та експлуатацію постраждалих здійснюють різні особи, які на час виявлення факту злочину можуть перебувати на території різних держав: походження, транзиту чи призначення. Справи значно розтягнуті у часі та просторі: інколи від моменту вербування до продажу минає кілька місяців. Постраждали, як правило, із недовірою ставляться до правоохоронців і, побоюючись розголосу обставин експлуатації та покарання з боку злочинців, відмовляються звертатися до правоохоронних органів і свідчити в суді. За таких обставин дуже складно зібрати достатні докази незаконної діяльності торговців людьми, що можуть бути ефективно використані проти них у судовому процесі. Недостатня доказовість, латентність потерпілих і помилки, яких припускаються правоохоронці та судді через недостатнє знання специфіки розслідування та судового переслідування по цій категорії злочинів, є головними причинами низької ефективності судового розгляду справ, порушених за фактами торгівлі людьми.

Боротьба з торгівлею людьми є невід'ємною складовою частиною діяльності органів Національної поліції по боротьбі зі злочинністю, які, зокрема, здійснюють заходи щодо виявлення злочинів торгівлі людьми, осіб, які постраждали від торгівлі людьми, встановлення осіб-торговців людьми - та притягнення їх до відповідальності шляхом реалізації організаційних, оперативно-розшукових, адміністративно-правових, процесуальних, аналітично-дослідницьких, інформаційних та інших заходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над вивченням проблем щодо організації і тактики виявлення злочинів працювали такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: С.В. Албул, К.В. Антонов, Л.І. Аркуша, В.М. Ахма-

житов, Б.І. Бараненко, О.М. Бандурка, А.С. Вандишев, М.П. Водько, В.Ф. Волобуєв, К.К. Горяїнов, Д.В. Гребельський, О.М. Джужа, О.Ф. Долженков, І.П. Козаченко, А.Г. Лекарь, В.А. Лукашов, В.В. Лисенко, Г.А. Матусовський, В.А. Некрасов, Д.Й. Никифорчук, О.О. Овчинський, Ю.Ю. Орлов, В.Л. Ортинський, М.Б. Саакян, О.О. Савченко, О.П. Снігерьев, В.Г. Самойлов, Мазуренко М.С., Г.К. Сінілов, П.В. Цимбал, І.Р. Шинкаренко, В.Ю. Шепітько та ін. Однак необхідно визнати, що комплексного дослідження джерел отримання оперативної інформації про злочини, пов'язані з торгівлею людьми оперативними підрозділами ДБЗПТЛ під час застосування оперативного пошуку, проведено не було.

Метою статті є дослідження джерел отримання оперативної інформації про злочини, пов'язані з торгівлею людьми, оперативними підрозділами ДБЗПТЛ під час застосування оперативного пошуку.

Виклад основного матеріалу. Оперативно-розшукова інформація як вид правової інформації, є сукупністю першочергових і ввідних даних про осіб, причетних до підготовки та скоєння злочинів, факти злочинної діяльності, стан оперативно-розшукових сил, засобів, а також умови в яких відбувається діяльність оперативних підрозділів по боротьбі зі злочинністю.

На думку М.С. Мазуренко, щоб отримати інформацію про об'єкти оперативної уваги, необхідно виявити зміни, що спричинені внаслідок виникнення цієї інформації. Аналізувати такі зміни можна лише в тих випадках, якщо відображення такої інформації має відповідний зміст, за яким можна зрозуміти їх причинний зв'язок. Зміст змін, що відбулися, та їх характер і є пошуковою інформацією. Такі зміни містять відомості про весь процес відображення, вони стають матеріальними носіями інформації про об'єкти, що становлять оперативний інтерес [2, С. 138].

Ураховуючи те, що кожне явище об'єктивної дійсності характеризується системою зв'язків з оточуючим середовищем, то будь-які дії особи з підготування, вчинення та приховування злочинної діяльності відображаються в оточуючому середовищі у вигляді слідів. Такі сліди можуть залишатися на матеріально фіксованих предметах навколишнього середовища (матеріальні) та у свідомості окремих осіб (ідеальні). Тому перед оперативними підрозділами ДБЗПТЛ постає завдання виявити всі можливі носії таких слідів і вилучити з них найбільш повну інформацію. Результати вчинення будь-якого злочину як діяльності, що знаходить своє відображення в об'єктивній дійсності, є сліди вчинення злочину. У поєднанні вони утворюють цілісну слідову картину даного злочину. Отже, підготовка до торгівлі людьми, її вчинення та приховання призводять до утворення різноманітних матеріальних змін, які в криміналістиці називаються слідами злочину, що разом з іншими джерелами інформації дозволяють не тільки правильно кваліфікувати вчинене, але й вибрати засоби та методи для розкриття і розслідування цих злочинів. Дані про сліди й отримувана у зв'язку із цим інформація є необхідною умовою забезпечення всебічного, повного та об'єктивного дослідження обставин торгівлі людьми.

Злочин завжди матеріальний і викликає сукупність пов'язаних із ним змін, що відбуваються в органічній та неорганічній природі. Такі відображення поділяються на матеріальні (що виникають як результат взаємодії різних об'єктів) та ідеальні (суб'єктивні образи об'єктивної дійсності, відображені в пам'яті людини).

М.В. Салтевський інформацію про подію злочину, що

утворилася в процесі його вчинення, назвав “слідова картина”, розуміючи під цим сукупність матеріальних та ідеальних відображень і умов, що існують на момент виявлення злочину. “Слідова картина” як елемент криміналістичної характеристики - поняття збірне, яке включає опис матеріальних та ідеальних відображень та умов, особливості місця, часу вчинення злочину й деякі інші ознаки, які інколи називають самостійними елементами криміналістичної характеристики [7, С. 148].

В.О. Коновалова зазначає, що слідова картина злочину є новим елементом криміналістичної характеристики і становить собою комплекс слідів, які відображають картину події злочину та поведінку суб'єкта на місці злочину, дозволяє висунути найбільш обґрунтовані версії щодо його вчинення [4, С. 25].

М.А. Погорецький вважає, що безпосереднім джерелом слідів злочину в загальному розумінні є суспільно небезпечний вплив особи, яка вчинила злочин, поведінка якої проявляється у формі дії або бездіяльності, на об'єктивну дійсність, взаємодія предметів і станів, тобто сама подія злочину [6, С. 20].

О.В. Ткач зазначає, що беззаперечним є факт наявності зв'язку між джерелами інформації і слідами злочину. За своєю сутністю інформація може вважатися доказом, у випадку якщо вона використовується у сфері судочинства та набуває ознак належності, допустимості та достовірності. Інформація є загальним поняттям, яке характеризують і відомості, і фактичні дані, і відомості про фактичні дані. А до сфери доказування потрапляє саме та частка інформації, яка є процесуально необхідною у відповідному кримінальному провадженні та відповідає критеріям доказів. Тобто інформація може встановлювати і факт, і відомості про факт [9].

Спектр об'єктів криміналістичного дослідження, що зберегли на собі інформацію про подію злочину, у справах про торгівлю людьми досить широкий і утворює чотири великі групи: 1) документи (загальногромадянські та закордонні паспорти потерпілих та злочинців із візами та відмітками про перетинання державного кордону, анкети-заяви на отримання закордонних паспортів, боргові розписки тощо); 2) предмети (засоби, за допомогою яких підроблялися паспорти та інші документи, необхідні для отримання віз для виїзду за кордон, бланки документів тощо); 3) електронні носії інформації (системні блоки комп'ютерів, жорсткі диски, USB-флеш-накопичувачі тощо); 4) пам'ять людей (ідеальні відображення).

Як свідчить здійснений аналіз практики, ефективним джерелом отримання інформації про факти торгівлі людьми є звернення громадян. Вони можуть надходити як безпосередньо від осіб, які постраждали від злочинних дій торгівців людьми, такі від громадян, яким стало відомо про обставини вчиненого кримінального правопорушення. Для налагодження роботи з громадськістю та процесу отримання інформації від населення про факти торгівлі людьми необхідно на постійній основі організувати прийом громадян за місцем розташування підрозділу ДБЗПТЛ, створити в ньому чергову частину, а в разі неможливості - забезпечити постійне чергування працівників за місцем роботи. До того ж, важливо здійснювати постійний контроль за розглядом звернень громадян, що надходять поштою.

Формуванню негативного ставлення громадян до торгівлі людьми та забезпеченню надходження від них звернень із інформацією про такі злочини сприяє також висвітлення результатів роботи оперативного підрозді-

лу ДБЗПТЛ щодо цього напрямку оперативно-службової діяльності в ЗМІ [5, С. 28].

Окрім звернень громад, безперечно, одним із найефективніших шляхів отримання відомостей про факти торгівлі людьми є оперативна інформація. Її ефективність полягає в тому, що вона надходить безпосередньо від тих джерел, що мають доступ до злочинного середовища, а тому можуть у найбільш повному обсязі надати відомості, що становлять оперативний інтерес [3, с. 20].

Окрім підрозділів боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, інформацією щодо вчинення вказаних правопорушень у розрізі інших сфер життєдіяльності громадян можуть володіти або відслідковувати окремі дії торгівців “живим товаром” представники інших структурних підрозділів системи МВС України, а також урядових та не урядових організацій, діяльність яких не пов'язана з виявленням зазначених кримінальних правопорушень. Таких сфер (як і органів чи підрозділів) досить багато, їх визначення залежить від виду експлуатації, механізму вчинення кримінального правопорушення, його форми, географії, способів учинення тощо. Це здебільшого оперативні підрозділи Національної поліції України, що забезпечують виявлення та документування кримінальних правопорушень інших категорій, а також управління превентивної діяльності (дільничні офіцери поліції, ювенальна превенція тощо) [1, с.214]. З огляду на те, що інформацію про факти торгівлі людьми під час здійснення оперативно-розшукових заходів можуть отримувати практично всі оперативні підрозділи системи Національної поліції, необхідно налагодити тісну взаємодію щодо обміну інформацією з працівниками таких підрозділів. Оперативні підрозділи під час отримання оперативної інформації повинні враховувати, що відповідно до ст. 13 Закону України “Про протидію торгівлі людьми” в Україні діє Національний механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми (далі НМВ). Суб'єкти НМВ повинні розглядатися як джерела оперативної інформації. НМВ розроблено з метою ефективної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, та їх захисту. Реалізація НМВ включає встановлення потреб особи, яка постраждала від торгівлі людьми, та пошук органів чи закладів, що можуть їх задовольнити. Суб'єкти, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, із метою ефективного надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, ураховують вік, стан здоров'я, стать і спеціальні потреби таких осіб. Вони також взаємодіють між собою у процесі протидії торгівлі людьми та співпрацюють із громадськими об'єднаннями, регіональними та міжнародними організаціями. Суб'єкти НМВ: Мінсоцполітики - Національний координатор у сфері протидії торгівлі людьми. Відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері протидії торгівлі людьми. МВС та Національна поліція - центральні органи виконавчої влади, які відповідають за реалізацію заходів щодо виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми. МЗС та дипломатичні представництва України за кордоном є головним (провідним) центральним органом у системі центральних органів із забезпечення реалізації державної політики у сфері зовнішніх відносин та координації заходів у цій сфері, також і спрямованих на реалізацію стратегічних цілей зовнішньої політики України щодо забезпечення входження України в Європейський простір та створення передумов для набуття Україною членства в Європейському

Союзу (ЄС), Організації Північноатлантичного договору (НАТО). МОЗ є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я. МОН є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій. Мін'юст є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної правової політики. Адміністрація Держприкордонслужби та органи охорони державного кордону - центральний орган виконавчої влади, що входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній морській (економічній зоні). Державна міграційна служба входить до системи органів виконавчої влади та утворена для реалізації державної політики у сфері міграції, також і протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів. СБУ - державний правоохоронний орган спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України. Обласні державні адміністрації, місцеві державні адміністрації відповідають за реалізацію державної політики у сфері протидії торгівлі людьми на місцевому рівні. Заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, відповідають за надання комплексної психологічної, соціально-педагогічної, соціально-медичної, юридичної, інформаційної та інших видів допомог. У здійсненні заходів, спрямованих на запобігання торгівлі людьми, беруть участь органи місцевого самоврядування, а також, за згодою, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, громадські організації та окремі громадяни.

Висновки. Державні органи та органи місцевого самоврядування в своїй сукупності допомагають виявити вчинені злочини або злочини, які готуються та з їх допомогою можна виявити сліди вчинення злочину, а саме опис матеріальних та ідеальних відображень та умов, особливості місця, часу вчинення злочину, картину події злочину та поведінку суб'єкта на місці злочину. Це дозволяє висунути найбільш обґрунтовані версії щодо вчинення злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми.

Література:

1. Василичук В. І. Виявлення фактів торгівлі людьми підрозділами боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, національної поліції / В. І. Василичук, В. І. Дубина, А. А. Небитов // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2015. - № 4. - С. 211-225.
2. Джерела отримання первинної інформації про ознаки податкових злочинів під час застосування оперативного пошуку / М.С. Мазуренко // Збірник наукових праць Міжрегіональної фінансово-юридичної академії (економіка, право), 1(1) 2011. - С.137-142.
3. Дубина В. І. Сучасні тенденції протидії торгівлі людьми / В. І. Дубина // Актуальні питання запобігання і протидії торгівлі людьми: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 30 квіт. 2010 р.). - Харків, 2010. - С. 19-21.
4. Коновалова В.О. Вбивство: мистецтво розслідування: монографія / В.О. Коновалова. - К.: Факт, 2001. - 311 с.
5. Методичні рекомендації щодо обміну інформацією та перенаправлення осіб, які постраждали від торгівлі людьми, між регіональними підрозділами Міністерства соціальної політики та Національної поліції України. - Київ: ДБЗПТЛ, 2015. - 55 с.
6. Погорецький М.А. Докази у кримінальному процесі: проблемні питання / М.А. Погорецький // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". - 2011. - № 1 (3). - С. 1-53: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n1/11pmappp.pdf>.
7. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х / М.В. Салтевський. - Х.: КонСУМ, Основа, 1999. - Ч. 1. - 416 с.
8. Сергій Князев: Нацполіцією виявлено 132 факти торгівлі людьми, що більше, ніж за весь минулий рік: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://dn.npu.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/2165096>
9. Слідова картина як джерело доказової інформації при розслідуванні порушень недоторканності приватного життя: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/4_2014_Tkach.pdf

*Мельнікова О.О.,
викладач кафедри кібербезпеки
та інформаційного забезпечення ОДУВС
Надійшла до редакції: 15.03.2017*

УДК 343.712.3

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ

У статті проаналізовані підходи вітчизняних та міжнародних учених щодо класифікації оперативно-розшукових заходів. Наголошується, що поглиблене дослідження поняття, сутності та класифікації ОРЗ як інструментів доказування у кримінальному провадженні, потребує розроблення їх визначення та систематизації. Запропоновано власне бачення класифікації оперативно-розшукових заходів.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, оперативно-розшукові заходи, класифікація, аналіз

В статье проанализированы подходы отечественных и международных ученых по классификации опера-

тивно-розыскных мероприятий. Отмечается, что углубленное исследование понятия, сущности и классификации ОРЗ как инструментов доказывания в уголовном производстве, требует разработки их определения и систематизации. Предложено собственное видение классификации оперативно-розыскных мероприятий.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, оперативно-розыскные мероприятия, классификация, анализ

This article analyzes the approaches of domestic and international scientists to classify operational-search activities. It is noted that the in-depth study of the concept,

© О.В. Ігнатюк, 2017